

L'HORA DE LA CONSISTÈNCIA
Germà Bel
(Publicat a *La Vanguardia*, 3 de juny de 2014)

Lentament es van digerint els resultats de les eleccions europees. En general, el resultat més destacat va ser la derrota de la majoria de partits que governen els Estats membres, especialment en la meitat més occidental de la UE. Entre els Estats de l'antiga Unió-15 només van guanyar els partits governants a Alemanya, Espanya, Finlàndia, Itàlia i Luxemburg. I encara així, amb càstigs com el del PP a Espanya, amb una caiguda del 42% al 26% dels vots. En canvi, partits obertament anti-europeus han obtingut notables victòries a França o Regne Unit, i resultats apreciables a Àustria o Holanda.

Es posen de llarg tendències que ja estaven ben latents en els darrers anys. Entre aquestes, la pressió per reduir el pes de la UE i la devolució de potestats al Estats membres. També les pressions proteccionistes i xenòfobes. I en totes les discussions que vindran –pot ser ja han començat- la dinàmica francesa serà clau. El resultat del Front Nacional, amb el 25% dels vots, ha produït una forta convulsió a França, i mostra el reforçament de preferències ben tradicionals per mantenir els poders de l'Estat-nació i per proteccionisme a escala europea. Tanmateix, això està provocant ja estridents contradiccions, com la del President Hollande la setmana passada, quan en una compareixença pública postulava, primer, una política econòmic 'més europea i més expansiva', i a la vegada proposava reduir el pes de la UE i augmentar el dels 'Estats-Nació'.

És bastant contradictori demanar a la vegada més compromís econòmic 'europeu' i una reducció del pes de la UE, i quan les contradiccions és fan tan evidents acostuma a passar que s'apropen temps de més claredat i consistència. El principal joc econòmic dels darrers anys a la UE ha estat la combinació de les mesures de liquiditat als països problemàtics i el lent avenç en la unió bancària amb l'exigència –no massa reeixida- de reformes estructurals que facin més semblants les polítiques econòmiques estatals i millorin la productivitat i la capacitat de competir en l'espai global. La principal lliçó de la crisi és que és necessari millorar la governança econòmica a escala europea. I la principal conseqüència és que l'avenç en la unió política és un exigència per tenir una política econòmica 'més europea'.

Arriba doncs el temps de la consistència. La UE haurà de definir si hi ha renacionalització de poders o si es dissenyen polítiques amb ambició europea per ajudar a la millora de l'economia, especialment als països més afectats per la crisi. Però les dues coses a la vegada no passaran. Mentre s'esclareix el rumb de la UE, fóra ben desitjable que s'abandoni la pràctica de donar la culpa a Europa de les polítiques impopulars que han adoptat alguns països. Perquè si enlloc de discutir les insuficiències reformistes a llocs com Espanya o França situem les culpes dels problemes en Europa, ¿com ens ha de sorprendre que l'antieuropeïsm avanci? Es necessiten millors lideratges i més assumpció de les responsabilitat pròpies.